

FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

Miljøvernavdelingen

Det Kgl. Miljøverndepartement
Postboks 8013 Dep

0030 Oslo

Deres ref.
12/3755

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2013/353 / FMAADAM

Dato
21.02.2013

HØRINGSUTTALELSE - KVALITETSNORM FOR VILLAKS

Vi viser til høringsbrev, datert 15. januar 2013.

Det kan være nyttig å komme fram til en gjennomgående norm for kvalitetsvurdering av villaks, men det er noen forhold som etter vår oppfatning trenger en nærmere drøfting.

Kommentar til vedlegg A, artikkel 3

I artikkel 3, andre ledd står det: «*Kvalitetsnormen anses også oppnådd når en villaksbestand har dårligere enn god kvalitet dersom dette skyldes at produksjonskapasiteten i vassdraget er redusert på grunn av fysiske inngrep, herunder vannkraftanlegg og tillatt drift av disse iverksatt før normen trådte i kraft*». Etter vår vurdering kan dette få svært uheldige følger, ettersom svært mange slike inngrep har stort potensiale for forbedringer som ennå ikke er gjennomført, enten fordi det er komplisert og tidkrevende for forvaltningen å utforme og gi pålegg om kompensasjonstiltak, eller fordi det kontinuerlig etableres ny kunnskap som kan føre til betydelig endring av mulighetene for å øke den naturlige produksjonen av anadrome laksefisk. Etter vår vurdering bør dette unntaket fjernes. I de fleste tilfeller vil de aktuelle vassdragsavsnitt bli klassifisert som sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF). Da skal det utredes et Godt økologisk potensiale (GØP), som blir utgangspunkt for vurdering av kvalitetsnormen. Vassdragsavsnitt som er påvirket av inngrep, uten å klassifiseres som SMVF skal i utgangspunktet ha forutsetninger for å oppnå god økologisk tilstand.

Vi foreslår derfor at Artikkel 3, andre ledd blir strøket.

Spesielle forhold i Sørlandselvene med laksebestander under reetablering

De aller fleste elvene i Agderfylkene mistet sine opprinnelige laksebestander i løpet av 1900-tallet på grunn av sur nedbør. I eldre tider var flere av disse elvene blant landets aller beste lakseelver, med meget store bestander. Fremdeles er bakgrunnsnivåene for forsuring i sørlandselvene lite tilfredsstillende, men effektiv og nøye overvåket kalking har ført til at laks igjen gyter i elvene. Derfor er den vannkjemiske tilstanden på lakseførende strekning mer eller mindre tilfredsstillende, og i mange av elvene er gytebestandsmålet nådd.

Når tilstanden skal fastsettes i disse vassdragene oppstår noen uklarheter i forslaget til kvalitetsnorm:

Når vannkvaliteten er god på lakseførende strekning i de kalkede lakseelvene, er dette et resultat av kontinuerlig pågående kalking. Uten dette tiltaket vil disse elvene hatt dårlig økologisk tilstand. I dag er bestandsutviklingen svært god, og elvene bidrar med en stor og økende andel av de totale norske fangster av villaks.

I forhold til gytebestandsmål og høstingspotensiale kan elvene tilstandsklassifiseres etter de foreslåtte kriterier.

Ved klassifisering av genetisk integritet (vedlegg B, kap 2.2) kan det bli vanskelig å tolke den foreslåtte normen, spesielt for kriteriet seleksjon. Uten tvil skjer det en klar seleksjon i disse elvene, ettersom bestandene er nyetablerte, til dels som følge av styrt reetablering med en gitt kildebestand (Tovdalselva), eller som følge av mer tilfeldig oppvandring fra ulike stammer. Det forekommer lite fiskeoppdrett i regionen, og innslaget av oppdrettsfisk synes ikke å være stort – dette kan uansett klassifiseres separat. Derfor er endringer som følge av seleksjon ønskelig, og en nødvendig prosess fram mot en vassdragstilpasset bestand. Genetiske undersøkelser viser at elvene er i ferd med å utvikle unike bestander. Disse vassdragene blir det vanskelig å klassifisere etter skjemaet i kap 2.2.3 i Vedlegg B.

Med hilsen

Thomas Ch. Kiland-Langeland
Ass. direktør

Dag Matzow
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift.
Saksbehandler: Dag Matzow

Kopi til:
Direktoratet for naturforvaltning Postboks 5672 Sluppen 7485 Trondheim